

Kadri in izobraževanje

Prof. dr. dr. h. c. Niko Torelli – Ambasador RS v znanosti

Dne 30. 6. 2004 so v veliki dvorani Vlade RS podelili častne nazive *Ambasador RS v znanosti* prof. dr. Hannu Hardtu iz ZDA, prof. dr. Veri Pompe-Kirnovi, prof. dr. Alešu Leonardisu in prof. dr. dr. h.c. Niku Torelliju.

Profesor Torelli se je rodil 4. 7. 1940 v Ljubljani. 1959 je maturiral je na Klasični gimnaziji v Ljubljani. 1964 je diplomiral na Gozdarskem oddelku Biotehniške fakultete in za diplomsko nalogo prejel univerzitetno študentsko Prešernovo nagrado. 1968-68 je kot fitocenolog službal na Biroju za gozdarsko načrtovanje v Ljubljani. 1968 se je zaposlil kot asistent v Katedri za tehnologijo lesa, kjer je 1974 magistriral. 5 let je bil aspirant v strogem akademskem okolju Humboldtove univerze v Berlinu, kjer je 1979 ubranil disertacijo z naslovom "Beitrag zur Ökologie und Physiologie der fakultativen Farbkernbildung bei der Rotbuche (*Fagus sylvatica* L.)". Istega leta je postal predstojnik Katedre za tehnologijo lesa, kjer je

naslednjih dvajsetih letih ustvaril prepoznavno podobo Katedre v pedagoških in znanstvenih krogih doma in v tujini. 1990 je postal redni profesor za področje tehnologije lesa. Od 1999 je direktor Gozdarskega inštituta Slovenije.

Pestro življenjsko pot profesorja Torellija dopolnjuje izredna širina raziskovalnih področij, na katerih je dosegel izjemne dosežke tudi po mednarodnih merilih. To so anatomija lesa in skorje, biološke, fizikalne, mehanske in tehnološke lastnosti lesa, zlasti manj znanih in neznanih tropskih lesnih vrst, pa drevesna fiziologija in arboristika. Posebej velja poudariti raziskave o odzivu drevja na mehanska in polucijska poškodovanja, raziskave o kvaliteti lesa, ki nastaja v takšnih razmerah ter možnosti bioelektrične karakterizacije drevesne kondicije za napoved kakovosti lesa ter preživetvenih možnosti drevja v normalnih, stresnih razmerah in starosti. Z bogatimi raziskovalnimi izkušnjami je profesor Torelli več

Ambasadorji RS v znanosti, od leve: prof. dr. Aleš Leonardis, prof. dr. Hann Hardt iz ZDA, prof. dr. Vera Pompe-Kirn, prof. dr. dr. h. c. Niko Torelli. Priznanja je podelil minister za šolstvo in šport Dr. Slavko Gaber (skrajno desno)

Kadri in izobraževanje

let uspešno opravljal delo nacionalnega koordinatorskega MŠZŠ za področje Gozd / gozdarstvo, lesarstvo in papirništvo, od leta 2000 – 2003 je bil član Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Več let je bil nacionalni predstavnik v COST Ad hoc Tehničnem komiteju za gozdarstvo, lesarstvo in papirništvo in EUREKA.

Njegov konjiček je in ostaja strokovna terminologija. Med drugim je pripravil več sto lesarskih gesel v Velikem splošnem leksikonu DZS in Velikem slovenskem leksikonu MK.

Z izrednim občutkom za povezanost obveznih študijskih snovi in lastnih raziskovalnih izsledkov je svoje bogato znanje posredoval številnim generacijam študentov lesarstva in gozdarstva, podiplomskim študentom v okviru obveznih in izbirnih predmetov ter študentom ALU-smer oblikovanje. Odgovorna mesta v lesni industriji in na Oddelku za lesarstvo danes zasedajo njegovi bivši študentje. Številnim je bil mentor, sedmim pa tudi »doktorski oče«, od tega dvema tujima. O njegovih izjemnih predavateljskih sposobnostih pričajo tudi številna vabljena predavanja v tujini.

Kot direktor Gozdarskega inštituta Slovenije je bistveno pripomogel k uveljavitvi znanstvenih načel in kriterijev odličnosti v stroki. Začel je utjevati organske vezi med gozdarstvom in lesarstvom v smislu sodobnega multifunkcionalnega trajnostnega gospodarjenja z gozdnimi ekosistemi. Dvignil je nivo znanstveno-raziskovalnega dela in komuniciranj tako v kolektivu kot tudi z zunanjimi sodelavci in uporabniki.

Profesor Torelli je bil, kot le malokdo, znanstveno in organizacijsko aktiven tudi v širših mednarodnih okvirih. Vodil je več mednarodnih projektov v Afriki in Mehiki. Kot strokovnjak za trajnostno rabo tropskih gozdov je proučeval

lastnosti manj znanih in neznanih tropskih lesnih vrst iz ekvatorialne Afrike in Mehike, skupaj preko 70 vrst. V letih 1977 -1988 je bodisi kot raziskovalec, bodisi kot svetovalec mehiške vlade ali kot izvedenec FAO devetkrat obiskal Mehiko. 1988 je bil glavni koordinator mednarodne skupine ekspertov pri izdelavi *Tropskega gozdarskega akcijskega programa* FAO za Mehiko (predhodnik današnjih *Nacionalnih gozdnih programov*). Na osnovi njegovih raziskav je nastalo 43 monografij o bioloških, fizikalnih, kemičnih in tehnoloških lastnostih najpomembnejših lesov Srednje Amerike.

Profesor Torelli je objavil preko 130 znanstvenih in strokovnih razprav v domačih in mednarodnih revijah. Njegovo najobsežnejše delo je »Estudio promocional de 43 especies forestales tropicales mexicanas« SARH Ciudad de Mexico – Ljubljana, 692 s., ki vsebuje 43 monografij o najvažnejših Srednjeameriških lesovih.

Za vrhunske znanstvene in raziskovalne dosežke je prejel več nagrad doma in v tujini. Izpostavljamo predvsem Nacionalno priznanje Mehike »Merito Nacional Forestal« za področje gozdarstva in lesarstva, ki ga je 1986 kot edini tujec prejel za svoje raziskovalno in strokovno delo v Mehiki in častni doktorat (*doctor honoris causa*), ki mu ga je 1998 podelila dunajska univerza *Universität für Bodenkultur* (BOKU).

S povzetkom bogatega življenjepisa profesorja Torellija želimo opozoriti na njegove izjemne znanstvene in pedagoške dosežke in na njegovo neprecenljivo vlogo pri mednarodni promociji slovenskega gozdarstva in lesarstva ter mu čestitamo za pridobljen naziv ambasadorja republike Slovenije v znanosti.

Dr. Tom LEVANIČ